

Motion till riksdagen 2013/14:C293

**av Ulrika Karlsson i Uppsala och Hans Rothenberg
(M)**

Barnbalk

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att överväga ett införande av en barnbalk.

Motivering

Vårdnadstvister är uppsplitande för både föräldrar och barn. Ambitionen att se till barnets bästa leder ibland till att barnets eget behov kommer i skymundan. Barnet utsätts för en mängd bedömningar som förvisso följer givna mallar men missar att fånga upp konsekvenserna av att barn ibland tvingas ta ställning gentemot en förälder.

Särskilt svårt är det i situationer när föräldern/föräldrarna utövar psykiska påtryckningar för att övertyga barnet. Barn har inte alltid förmågan att stå emot trycket från föräldern varför det många gånger är bra för barnet att slippa umgås med föräldern.

En svaghet i den nuvarande lagstiftningen är att den tar mer hänsyn till föräldrarnas intressen än till barnens. Detta går i vissa avseenden mot grundtanken i FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen). Lagstiftningens syfte att nå samförståndslösningar kring barnen vid en separation bör utgå ifrån att barnets vilja och behov ska stå i fokus. I vissa situationer, till exempel när en förälder utsatt sitt barn för fysiskt eller psykiskt våld eller för sexuella övergrepp, bör barnet kunna slippa umgås med föräldern. Barn som manipulerats av en förälder till att känna rädsla gentemot den andra föräldern, bör rimligen inte tvingas att umgås med den anklagade föräldern då barnets rädsla är äkta och verklig för barnet självt.

Idag kan en förälder kräva att få umgänge med barnet mot barnets vilja. Konsekvenserna blir att barnet åläggs umgängesplikt och inte föräldern. Barn ska inte behöva ta det ansvaret. Dagens lagstiftning slår fast att barn har rätt

Fel! Okänt namn på

att umgås med en förälder som han eller hon inte bor hos. Lagstiftningen behöver också slå fast att barn har rätt att inte umgås med en förälder.

För att domstolar och socialnämnder ska kunna avgöra vad som är bäst för barnet vid en vårdnadstvist måste alltid barnet få rimliga möjligheter att komma till tals. Barnets lojalitet mot sina föräldrar kombineras inte sällan med rädsla för att föräldrarna ska straffa dem i efterhand utifrån vad de säger i vårdnadsfrågan. Barnets möjlighet att på ett tryggt sätt föra fram sin talan måste stärkas ytterligare med utgångspunkt från dess ålder, mognad och relation till respektive förälder. Enskild vårdnad om ett barn får aldrig användas som ett sätt att straffa en förälder. Beträffande vårdnadsfrågor ska föräldrabalken ta hänsyn till barnets bästa. Trots det överläts det inte alltför sällan till vårdnadshavare att avgöra vad som är barnets bästa.

I dag kan en förälder som förhindrar en annan förälder från att utöva det umgänge med barnet som domstolen beslutat (så kallat umgängessabotage) förlora vårdnaden om barnet. Men i vissa fall kan också en förälder känna sig tvungen att hålla barnet hos sig för att skydda barnet från att utsättas för fara vid umgänge med den andra föräldern. Det finns två sidor av samma mynt. Därför är det rimligt att lagstiftningen utgår ifrån barnet.

Möjligheten att överväga införandet av en särskild barnbalk som ersätter eller kompletterar nuvarande föräldrabalk bör ses över. Lagen bör utgå från barnets behov, möjligheter och förutsättningar. Med utgångspunkt från barnet bör lagen fokusera på barnets bästa, barnets rättigheter och barnets rätt till föräldrar.

I barnbalken bör det vidare fastslås att en riskbedömning alltid ska göras vid vårdnadstvister med en våldsbenägen förälder. Vidare bör barn få föra talan om umgänge, samt icke-umgänge, med en förälder.

Stockholm den 27 september 2013

Ulrika Karlsson i Uppsala (M)

Hans Rothenberg (M)